

Отримано: 26 грудня 2019 р.

Прорецензовано: 11 січня 2020 р.

Прийнято до друку: 12 січня 2020 р.

e-mail: vikadrach6@gmail.com

DOI: 10.25264/2311-5149-2020-16(44)-17-23

Псьота В. О. Удосконалення класифікації публічних закупівель для ефективного управління державними фінансами. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»* : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, березень 2020. № 16(44). С. 17–23.

УДК: 657:338.2

JEL-класифікація: D73; H 57; H 50

Псьота Вікторія Олександрівна,

аспірант кафедри обліку і аудиту

Державного університету «Житомирська політехніка»,

викладач Новоград-Волинського промислово-економічного технікуму

УДОСКОНАЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

У статті доведено необхідність нового підходу до класифікації публічних закупівель, що відповідає сучасному законодавству та організаційно-економічним механізмам євроінтеграційних процесів у державному секторі економіки України. У роботі виділені основні ознаки, за якими необхідно проводити класифікацію публічних закупівель та імперично доведено її ефективність для економії та ефективного використання державних фінансів. Запропонована класифікація удосконалює організацію роботи замовників та учасників публічних закупівель.

Ключові слова: публічні закупівлі, учасник, замовник, класифікація, державні фінанси.

Псета Виктория Александровна,

аспірант кафедри учета и аудита

Государственного университета «Житомирская политехника»,

преподаватель Новоград-Волынского промышленно-экономического техникума

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КЛАССИФИКАЦИИ ПУБЛИЧНЫХ ЗАКУПОК ДЛЯ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ

В статье доказана необходимость нового подхода к классификации публичных закупок, что соответствует современному законодательству и организационно-экономическим механизмам евроинтеграционных процессов в государственном секторе экономики Украины. В работе выделены основные признаки, по которым необходимо проводить классификацию публичных закупок и имперично доказана ее эффективность для экономии и эффективного использования государственных финансов. Предложенная классификация совершенствует организацию работы заказчиков и участников публичных закупок.

Ключевые слова: публичные закупки, участник, заказчик, классификация, государственные финансы.

Victoriia Psota,

postgraduate student of the Department of Accounting and Audit

of the State University "Zhytomyr Polytechnic",

teacher of the Novograd-Volynsky Industrial and Economic College

IMPROVEMENT OF CLASSIFICATION OF PUBLIC PURCHASES FOR EFFECTIVE MANAGEMENT OF PUBLIC FUNDS

The need for an updated classification is caused by changes in the public procurement system in connection with the European integration processes in the Ukrainian economy. The adoption of new legislation requires a new approach to public procurement management in order to ensure the basic functions of the state on the conditions of openness, transparency, fair competition and non-discrimination of participants, while ensuring maximum savings and efficient use of public finances.

In the paper, the author identifies the main features by which it is advisable to classify: depending on the cost of the subject of procurement, depending on submission to the Law of Ukraine "On Public Procurement", depending on the type of procurement procedure, depending on the subject of procurement and depending on the type of procedure. In the article, the author proves the effectiveness of such a classification by studying statistical data in accordance with the proposed classification and draws conclusions about the efficiency of using public finances and suggests ways to save public funds.

In addition, the article highlights aspects of the classification of public procurements, which today have lost relevance in connection with the conversion of state procurements to public, due to fundamentally new approaches to public perception of the role and tasks of the state.

At the same time, the article provides a forecast for future improvement of the proposed classification in connection with the dynamics of projected changes in modern legislation in the public sector of the economy, as the modernization of public procurement in Ukraine is a constant and dynamic process.

The proposed classification allows us to understand the organization of the procurement process, to facilitate the practical application of the new legislation from the perspective of customers and participants in the procurement process, to determine the nature of each element of public procurement and to monitor the implementation of public procurement contracts. Analysis of the procurement activities in accordance with the classification will ensure the implementation of one of the main functions of the state – proper control in the procurement system of goods, works and services to meet the needs of the state and society as a whole by checking the legality and effectiveness of the use of budget funds and compliance with competition.

Keywords: public procurement, participant, customer, classification, public finance.

Постановка проблеми. Протягом останнього десятиліття Україна прагне наблизитися до європейських стандартів державного управління. Після підписання угоди України про Асоціацію з Європейським Союзом від 27 червня 2014 р. значному реформуванню підлягали нормативно-правові акти у сфері державних закупівель відповідно до вимог директив ЄС. Метою реформувань були розробка та введення в дію прозорості нормативно-правової бази для здійснення державних закупівель, створення ефективної інфраструктури та забезпечення підзвітності органів виконавчої влади у використанні бюджетних коштів. Після схвалення Закону України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 р. відбувся поступовий перехід державних закупівель в публічні.

Складність перехідного періоду потребує нового підходу до управління закупівлями. Тому вважаємо необхідним розробити нову науково-обґрунтовану класифікацію публічних закупівель, яка б дозволила збільшити можливості у виборі й організації процедур закупівлі та реалізувати ефективність управлінських рішень. Така класифікація має поєднати теорію та практику через методологію проведення публічних закупівель. Обґрунтована класифікація зможе забезпечити подальше удосконалення організаційно-економічного механізму державних закупівель з метою ефективності та якості державного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пошуку нових підходів щодо класифікації публічних закупівель за останні роки приділяли увагу у своїх дослідженнях С.Науменко, В.Новаковець, Г. Пінькас, О. Костенко, Н. Ткаченко та інші [1, 2, 3, 4]. Проте трансформація державних закупівель у публічні є досить динамічним процесом, що ускладнюється прийняттям нових та удосконаленням діючих нормативних документів. У правове поле широко вводиться новий термін «публічні закупівлі», змінюються світоглядні підходи до визначення публічних закупівель і тому класифікація публічних закупівель, що складена на основі класифікації державних закупівель, втрачає теоретичне та практичне значення через відмінність у методології проведення державних та публічних закупівель.

Мета і завдання дослідження. Удосконалення класифікації публічних закупівель, що розширить можливості у виборі й організації закупівельного процесу замовниками та систематизує отримання інформації учасниками з метою ефективної участі у процедурах закупівлі, а також забезпечить аналіз та контроль за ефективним використанням державних фінансів.

Виклад основного матеріалу. Однозначно не можна виділити окремих критерій, за якими можна було б провести загальну класифікацію. Тому необхідно розглянути певні ознаки, за якими доцільно класифікувати державні закупівлі. Закон України «Про публічні закупівлі» установлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади. Законом регулюються відносини, що виникають у процесі проведення закупівель, але дія Закону не поширюється на допорогові закупівлі.

Виходячи з цього, можна виділити першу ознаку класифікації: за вартісним порогом – допорогові і надпорогові та відкриті торги з публікацією англійською мовою. Допороговою вважають закупівлю товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах 2 та 3 частини 1 статті 2 Закону «Про публічні закупівлі», а саме: до 200 тис. грн – для товарів і послуг; 1,5 млн грн – для робіт. А для замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, допороговою вважається та, вартість предмета якої до: 1 млн грн – для товарів і послуг; 5 млн грн – для робіт [5].

До відкритих торгів, що мають бути опубліковані англійською мовою на веб-порталі Уповноваженого органу, належать закупівлі, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму еквівалентну: для товарів і послуг – 133 тис. євро, для робіт – 5150 тис. євро [5]. Такі закупівлі мають довший мінімальний період подання пропозицій. Але це не означає, що іноземні постачальники мають право брати участь тільки у відкритих торгах з публікацією англійською мовою. Україна приєдналася до Угоди про державні закупівлі у березні 2016 р. відповідно до рішення Комітету з державних закупівель Світової Організації Торгівлі (СОТ) від 16 листопада 2015 р. на підставі Закону України «Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі». Законом України «Про публічні закупівлі» не встановлено окремих правил щодо участі іноземних постачальників у торгах. Статтею 3. Угоди забороняється надання будь-яких переваг національним товарам, послугам, постачальникам, а також використовувати підходи до закупівель за критерієм «резидент – не резидент» та підтримку кваліфікаційної умови «локалізація виробництва на території

певної країни» [6]. Враховуючи це, вважаємо, що класифікація за географічною належністю (національні, міжнародні), яка використовується окремими науковцями щодо державних закупівель, втратила сенс, оскільки не впливає на процедуру закупівлі [3].

Головним досягненням запровадження нової системи публічних закупівель вважається економія публічних коштів, інформація про показники якої постійно висвітлюється на офіційному сайті публічних закупівель. Але відповідно до рішення Рахункової палати України «Про розгляд Звіту про результати аналізу стану публічних (державних) закупівель в 2017 році» №13-1 від 31 травня 2018 р. методологія розрахунку економії бюджетних коштів відсутня, що унеможливило офіційний аналіз та оцінку економії бюджетних коштів під час застосування інформаційно-телекомунікаційної системи «ProZorro» [8]. Тобто інформацію, яка надається для публічного використання, не можна вважати достовірною. На сьогодні у системі ефект економії бюджетних коштів розраховується як різниця між очікуваною вартістю закупівлі та фактичною вартістю укладених договорів. Очікувана вартість закупівлі визначається замовником під час оприлюднення оголошення по закупівлі та демонструє максимальну суму коштів, що може бути витрачена замовником за окремим договором закупівлі, що є досить суб'єктивним показником, оскільки під час встановлення початкової ціни контракту не враховується обгрунтованість та реальна ринкова вартість предмета закупівлі. Фактична вартість затверджується під час укладання договору за результатом закупівлі і є, як правило, мінімальною ціною пропозицією за окремим контрактом.

Розрахунок за такою методикою не відображає ефективність використання бюджетних коштів від порогових закупівель, тобто без застосування відкритих торгів, у зв'язку із відсутністю очікуваної вартості пропозиції. А за результатами статистичних даних (табл. 1), частка таких процедур складає більшість всіх закупівель. Отже, запропонована у «ProZorro» оцінка закупівель з розрахунку економії бюджетних коштів не відображає у повній мірі ефективності закупівель та може бути застосована тільки для оперативного аналізу.

Таблиця 1

Аналіз публічних закупівель відповідно до порогової вартості

Вид закупівлі	2016 рік ¹		2017 рік		2018 рік	
	К-сть (тис.)	Сума (млрд грн)	К-сть (тис.)	Сума (млрд грн)	К-сть (тис.)	Сума (млрд грн)
Допорогова закупівля	244,85	367,56	852,60	150,57	946,61	184,38
Надпорогова закупівля	24,70	539,85	167,01	312,58	305,30	634,65
Закупівля з публікацією англійською мовою	1,10	154,19	7,42	314,63	4,91	195,86
Разом	270,65	1061,60	1027,03	777,78	1251,91	1014,89

Джерело: складено автором на підставі [10].

Очевидно, що існує факт переважного застосування замовниками під час закупівлі товарів, робіт і послуг допорогових закупівель. Такий стан пояснюється спрощеною процедурою допорогових закупівель, меншим обсягом документів, можливістю уникнення конкуренції, забезпечує виконання договору певним учасником. Але якщо проаналізувати стан закупівель у вартісних показниках (табл.1), то сума допорогових закупівель значно менша, ніж сума закупівель, укладених згідно з нормами законодавства про публічні закупівлі. Зрозуміло, що під дію закону підпадають контракти з меншою вартістю, але є недоцільним дробити контракти для уникнення відкритих торгів, чим користуються нечесні замовники.

Проблемою допорогових закупівель на сьогодні є відсутність законодавчої бази, яка б регулювала це питання. Слід зазначити, що відповідно до змін, передбачених новачками Закону України «Про публічні закупівлі», які мають бути введені з 19 квітня 2020 р., закупівлі, вартість яких буде перевищувати 50 тис. грн, але є меншою визначених Законом порогів, мають бути проведені за спрощеною (допороговою) закупівлею. Тобто, враховуючи зміни, класифікацію «відповідно до вартості закупівель» необхідно буде розширити у частині допорогових закупівель: допорогова закупівля за звітом, допорогова закупівля за спрощеною процедурою. Така ідентифікація необхідна через різні методологічні підходи щодо проведення та звітування за процедурою проведення закупівель.

Метою прийняття нового законодавства щодо державних закупівель є забезпечення ефективного і прозорого здійснення процедури закупівлі, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявів корупції та розвиток добросовісної конкуренції. Але пунктом 3, 4 статті 2 Закону «Про публічні закупівлі» зазначаються випадки державних закупівель, на які не поширюється дія Закону [5]. Тому слід виділити наступну класифікацію: відповідно до підпорядкування дії Закону України «Про публічні закупівлі». Особливості здійснення окремих процедур закупівлі, зазначених у За-

¹ Інформація представлена з дати впровадження Закону України «Про публічні закупівлі» з 01.04.2016 р.

коні, встановлюються окремими нормативними актами: Законами України «Про державну таємницю», «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони» та ін.

Наступна ознака класифікації зумовлена прийняттям Закону України «Про публічні закупівлі» і класифікує закупівлі за процедурою, передбаченою законодавством: відкриті торги, конкурентний діалог, переговорна процедура закупівлі. Відкриті торги – це тендерні торги, при яких пропозиції мають право подавати всі зацікавлені особи, а для проведення процедури закупівлі має бути подано заявок не менше ніж від двох учасників [5].

Оцінка тендерних пропозицій проводиться автоматично електронною системою закупівель шляхом застосування електронного аукціону на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених замовником у тендерній документації. Основним критерієм оцінки у разі закупівлі товарів, робіт і послуг є ціна. До початку проведення електронного аукціону автоматично розкривається інформація про всі пропозиції та ціну, яка розташована від найнижчої до найвищої, але без зазначення найменувань та інформації про учасників відкритих торгів.

Конкурентний діалог – це достатньо специфічна процедура, яка в Україні ще не набула популярності. Вона має використовуватися у випадках складних закупівель, коли замовник на початку процедури не може визначити необхідні технічні та якісні характеристики предмета закупівлі. Тому для прийняття рішення необхідно провести переговори з учасниками. Така процедура проходить у два етапи. Перший етап є попереднім, і на ньому потенційні учасники подають попередні пропозиції. У результаті замовник може визначити коло учасників, чії пропозиції вважаються найбільш прийнятними. Надалі оголошується другий етап конкурентного діалогу, який за сутністю близький до відкритих торгів.

Переговорна процедура закупівлі – це процедура, яка застосовується у вигляді виключення під час державних закупівель. Вона полягає у тому, що замовник укладає з учасником договір про закупівлю після проведення переговорів з одним або кількома учасниками. Для проведення переговорної процедури закупівлі від замовника обов'язково вимагається обґрунтування певного виду закупівлі. Переговорна процедура закупівлі залишилася нам у спадок від старого закону про державні закупівлі і застосовується у новому Законі України «Про публічні закупівлі» як виняток, передбачений у пункті 2 статті 35 [5].

Науковці до недавнього часу виділяли класифікацію залежно від способу проведення: одноетапні та двоетапні [1, 2]. Вважаємо, що у зв'язку із введенням класифікації за процедурою проведення немає необхідності виділяти одноетапні та двоетапні торги. Одноетапні – це, по суті, відкрита процедура закупівлі, а двоетапні – процедура конкурентного діалогу, передбачені Законом України «Про публічні закупівлі». Тобто відбулася трансформація процедур закупівлі у зв'язку зі зміною законодавства, оскільки поділ закупівель на одноетапні та двоетапні був передбачений у Законі «Про здійснення державних закупівель», що втратив чинність у грудні 2015 р. у зв'язку із введенням нового законодавства у сфері публічних закупівель [7].

Наступна класифікація розглядалася науковцями за старого законодавства і не підлягає особливим змінам у сучасному баченні: за предметом закупівлі. Відповідно, її розділяють: за товарами, роботами та послугами.

Товари – продукція, об'єкти будь-якого виду та призначення, зокрема сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов'язані з постачанням таких товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів [5].

Роботи – проектування, будівництво нових, розширення, реконструкція, капітальний ремонт та реставрація існуючих об'єктів і споруд виробничого і невиробничого призначення, роботи з нормування в будівництві, геологорозвідувальні роботи, технічне переоснащення діючих підприємств та супровідні роботам послуги, зокрема геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- і супутникова фотозйомка та інші послуги, що включаються до кошторисної вартості робіт, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт [5].

Послуги – будь-який предмет закупівлі, крім товарів і робіт, зокрема транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренда), а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт [5]. Актуальність такої класифікації щодо ефективності впровадження електронної системи публічних закупівель представлена у табл. 2.

Таблиця 2

Аналіз закупівель відповідно до предмета закупівлі

Предмет закупівлі	2016 рік		2017 рік		2018 рік	
	К-сть (тис.)	Сума (млрд грн)	К-сть (тис.)	Сума (млрд грн)	К-сть (тис.)	К-ть (млрд грн)
Товари	291,49	150,77	670,89	418,35	796,14	457,07
Послуги	71,23	58,63	216,42	106,83	298,38	154,55
Роботи	52,04	64,31	139,72	252,6	157,39	403,27
Разом	414,76	273,71	1027,03	777,78	1251,91	1014,89

Джерело: складено автором на підставі [10].

Аналіз показників, представлених у таблиці, свідчить, що система електронних закупівель ProZorro в Україні, яка діє в останні роки набуває вагомого значення в організації державних закупівель. Уже можна зробити певні висновки щодо функціонування та динаміки проведення закупівель у державному секторі, коли використання електронної системи закупівель набуло обов'язкового характеру.

Товари складають найбільшу частину загального обсягу публічних закупівель, причому кількість таких договорів з кожним роком зростає. В Законі «Про публічні закупівлі» чітко визначено, що належить до товару, і зрозуміло, що до товарів зараховують предмети від олівців до будівель та споруд. Порядок визначення предмета закупівлі регламентується Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 454 від 17.03.2016 р., де зазначено, що для визначення предмету закупівлі застосовуються певні класифікатори [9].

Визначення предмета закупівлі – найважливіше питання у процесі планування публічних закупівель. Процедура визначення коду класифікатора досить складна, відповідальність при цьому лягає на замовника, який має визначити код відповідно до норм законодавства, не порушуючи основні принципи публічних закупівель. Зважаючи на те, що найбільшу частину закупівель складають товари, систематизувати номенклатуру товарів доцільно за допомогою електронних каталогів, що є дієвим інструментом систематизації актуальних пропозицій. З 1 березня 2019 р. в Україні стартував пілотний проект у ДП «ProZorro».

Інструмент електронних каталогів уже давно застосовується у практиці європейських країн і є систематизованою базою актуальних пропозицій. Такі каталоги застосовують для допорогових закупівель і, як свідчить міжнародна практика, їх наявність дає можливість замовникам спростити процес придбання нескладних товарів.

За типом процедури закупівлі умовно можна поділити на дві групи – конкурентні і неконкурентні. **Тип процедури** – це ознака, яка визначає логіку виконання процесу закупівлі кожного окремого типу. Цей тип визначається замовником у момент оголошення закупівлі і далі замовник діє в межах тої логіки, яка запрограмована для обраного типу. До участі у конкурентних процедурах свою пропозицію може подати будь-який охочий. У неконкурентних процедурах замовник сам знаходить постачальника, сам з ним домовляється і у «ProZorro» лише звітує про свої закупівлі. До конкурентних процедур відносяться відкриті торги і конкурентний діалог, а до неконкурентних – допорогові закупівлі і переговорна процедура.

Аналіз рівня конкуренції під час публічних закупівель є важливим напрямом дослідження конкурентного середовища, оскільки збільшення рівня конкуренції позитивно впливає на зменшення корупції та створює сприятливі умови для найбільш вигідних поставок, що спричиняє збільшення ефективності публічних закупівель. Тому аналіз закупівель за типом процедури на сучасному етапі розвитку України є найбільш актуальним. Аналіз закупівель відповідно до їх конкурентності представлено у табл. 3.

Таблиця 3

Аналіз закупівель відповідно до конкурентності процедур

Тип процедури	2016 рік		2017 рік		2018 рік	
	К-сть (тис.)	Сума (млрд грн)	К-сть (тис.)	Сума (млрд грн)	К-сть (тис.)	К-ть (млрд грн)
Конкурентні	273,57	212,66	405,58	598,10	413,63	789,03
Неконкурентні	141,2	61,05	721,45	179,68	838,28	225,86
Разом	414,77	273,71	1127,03	777,78	1251,91	1014,89

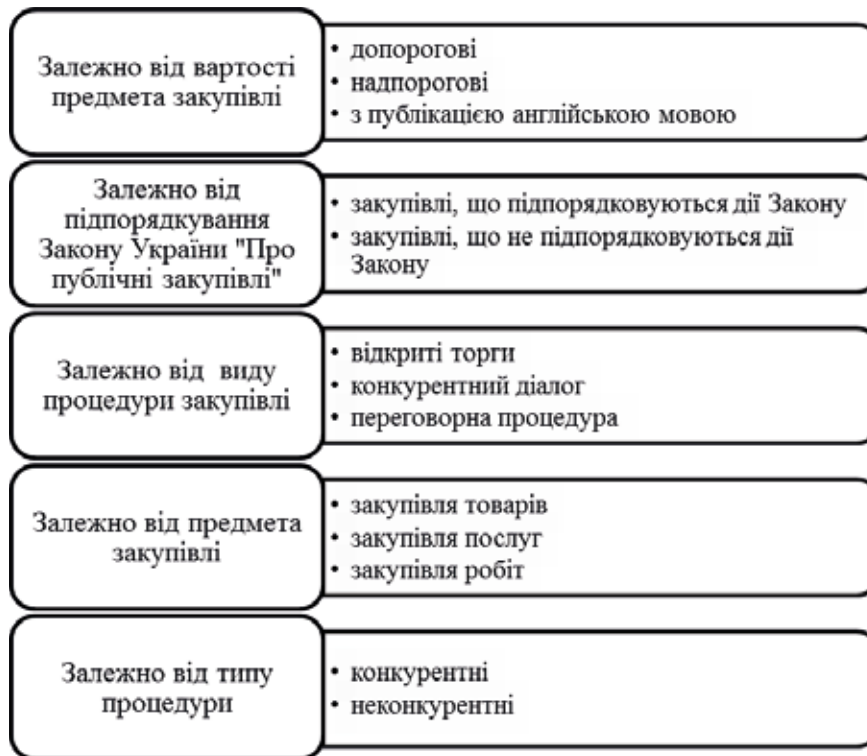
Джерело: складено автором на підставі [10].

Частка неконкурентних процедур залишається досить високою, замовники надають перевагу допороговій процедурі закупівлі, кількість яких зростає із набуттям популярності системи «ProZorro». З моменту запровадження публічних закупівель прослідковується стабільна тенденція збільшення кількості учас-

ників та процедур із використанням електронних торгів. Але рівень конкуренції протягом 2016-2018 рр. залишається незначним – на рівні двох учасників на процедуру, що свідчить про відсутність конкуренції, завищену ціну та забезпечує перемогу в торгах за домовленістю. Завадити такому становищу на ринку державних закупівель має комплекс організаційних та економічних заходів на державному та місцевому рівні управління публічними закупівлями.

Враховуючі вищенаведене, класифікацію публічних закупівель в Україні на сучасному етапі можна представити у вигляді схеми (рис.1).

Рис. 1. Класифікація публічних закупівель в Україні

Складено автором на підставі [5, 6].

У зв'язку з перехідним періодом, що відбувається у сфері державних закупівель протягом останніх років, не можемо стверджувати, що наведена класифікація є остаточним варіантом, оскільки модернізація публічних закупівель в Україні – постійний і динамічний процес. Процес імплементації ще не завершився і на сьогодні Міністерство економічного розвитку разом із Проектом Європейського Союзу «Підтримка впровадження Стратегії реформування публічних закупівель» розробили нову редакцію Закону про закупівлі, де норми і практики ЄС впроваджуються в українське законодавство відповідно до Угоди про асоціацію з метою усунення виявлених недоліків та удосконалення процесу закупівлі. Так, наприклад, вважаємо за доцільне впровадити класифікацію «за учасниками закупівель». На сучасному етапі учасником процедури закупівлі є фізична або юридична особа (резидент або нерезидент), яка подала тендерну пропозицію або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі [5]. У законопроекті передбачено можливість допуску до участі у процедурах закупівлі об'єднання підприємств. Це розповсюджена практика для закупівлі складних послуг і робіт у світі. Відповідно до законопроекту замовники не матимуть права вимагати від таких учасників певної правової форми, щоб подати тендерну пропозицію. Тобто учасники зможуть об'єднуватися тільки для участі у певному тендері за необхідності. Враховуючи зміни до законодавства, доцільно буде впровадити класифікацію за учасниками: фізичні особи, юридичні особи та об'єднання підприємств.

Законопроектом також передбачено введення нової процедури закупівлі «торги з обмеженою участю», яку будуть застосовувати для високовартісних закупівель (135 тис. євро для товарів і послуг, 5225 тис. євро для робіт), які потребують перевірки кваліфікації учасників. Відповідно, після прийняття цієї норми Закону зміниться класифікація за процедурою закупівлі.

Висновки. Публічні закупівлі як один із основних регуляторів функціонування економіки з економіко-фінансової точки зору є спеціальним інструментом фінансового регулювання щодо формування, ра-

ціонального розподілу та ефективного використання державних коштів. Запропонована класифікація публічних закупівель дозволяє зрозуміти організацію закупівельного процесу, полегшити практичне застосування нового законодавства з позиції замовників та учасників процесу закупівлі, визначити сутність кожного елементу державних закупівель та здійснювати аналіз і контроль за виконанням договорів публічних закупівель. Запропонована класифікація дозволяє проводити оцінку продуктивності, результативності, економічності використання державних коштів; оцінку рівня конкуренції у сфері публічних закупівель; оцінку раціонального використання бюджетних коштів під час застосування публічних закупівель замовниками; оцінку можливості економії бюджетних коштів.

Аналіз закупівельної діяльності відповідно до наведеної класифікації забезпечить виконання однієї з головних функцій держави – належний контроль у системі закупівель товарів, робіт та послуг для задоволення потреб держави і суспільства в цілому шляхом перевірки законності та ефективності використання бюджетних коштів і дотримання конкуренції.

Існування заможної держави зумовлюється разом із соціально-економічними і державно-управлінськими умовами, які забезпечуються ефективним фінансовим контролем за використанням державних коштів.

Література:

1. Науменко С. М. Система тендерних закупівель: теоретико-методологічні підходи до дефініції і класифікації. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2014. Вип. 1 (2). С. 242–247. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Траєiv_2014_1\(2\)_41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Траєiv_2014_1(2)_41).
2. Новаковець В. М. Фінансово-правовий механізм регулювання державних закупівель: автореферат. дис. канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ, 2012. 20 с.
3. Пінькас Г. І. Особливості класифікації державних закупівель: зб. тез доповідей за матеріалами 4-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Постигането на висшого образование – 2008». Софія : «Бял ГРАД-БГ», 2008. С. 88–91. URL: http://www.rusnauka.com/32_DWS_2008/Economics/36854.doc.htm.
4. Костенко О. М. Види публічних закупівель товарів, робіт і послуг. *Вісник Запорізького національного університету*. 2017. № 1. С.98–105. URL: <http://www.law.journalsofznu.zp.ua/archive/visnik-1-2017/visnik-1-2017.pdf>.
5. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII (в редакції від 13.04.17). Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/922-19>. (дата звернення: 22.11.2019).
6. Про приєднання до Угоди: Угода про державні закупівлі. Закон України від 16.03.2016 № 1029-VIII (в редакції від 16.03.2016). Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_050. (дата звернення 10.11.19).
7. Про здійснення державних закупівель: Закон України від 01.06.2010 № 2289-VI (втратив чинність 20.04.14). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2289-17>.
8. Про розгляд Звіту про результати аналізу стану публічних (державних) закупівель в 2017 році: Рішення Рахункової палати України від 31.05.18 р. №13-1. Рахункова палата України. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2018/13-1_2018/Zvit_13-1_2018.pdf. (дата звернення: 11.11.19).
9. Порядок визначення предмета закупівлі: Затверджено Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 17.03.2016 № 454. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0448-16>. (дата звернення: 15.11.19).
10. ProZorro, аналітичний модуль. URL: <http://bipro.prozorro.org/qlikview/index.htm>. (дата звернення: 20.11.19).